

ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
**EFFECTS OF EMPLOYING ANALYTICAL THINKING ACTIVITIES PACKAGES OF THAI LANGUAGE
 STRAND FOR MATTHAYOMSUKSA 2 STUDENTS**

จิตตวดี สุขสบาย อาจารย์ ดร. สุรัชย์ ปิยานุกุล
 สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) ศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 3) หาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บารุง) อำเภอนางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษابุรีรัมย์ เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบ One Group Pretest-Posttest Design เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ชุด 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก 3) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจ เป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดลองสมมุติฐานโดยใช้ Dependent Samples t-test ผลการวิจัยพบว่า

1. ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.80/ 85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 /80 ที่ตั้งไว้
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6393 หรือร้อยละ 63.93
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : ชุดกิจกรรม, การคิดวิเคราะห์, สาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) study if the analytical thinking activities packages of Thai language subject for Matthayomsuksa 2 students meet the set efficiency criteria 80/ 80, 2) compare the Thai

language learning achievement before and after the treatment of the students learned through the analytical thinking activities packages, 3) study the effectiveness index of the analytical thinking activities packages, and 4) study the satisfaction of students towards the learning packages. The population of the current study were 25 Matthayomsuksa 2 students of Banpangpuay School(Sangkaruratbamrung), Nangrong District, Buriram Province, studying in the second semester of the 2553 B.E. The research methodology was One Group Pretest-Posttest Design. The research instruments were 1) 6 analytical thinking activities packages of Thai language subject for Matthayomsuksa 2 students, 2) The 30- item pretest and posttest with 4- multiple choice questions, and 3) the 5-rating scale satisfaction questionnaire with 10 questions. The statistics used to analyze the collected data were percentage, means, and standard deviation. The researcher found the following results: 1) the efficiency of analytical thinking activities packages of Thai language subject for Matthayomsuksa 2 students was 84.80/ 85.33 which was higher than the set criteria, 2) the posttest score of the students was higher than the pretest score at .01 statistical significant level, 3) the effectiveness index of the learning packages was 0.6393, and 4) the students' satisfaction towards the learning packages was at high level.

Keyword (S): Effects of Employing , Analytical thinking activities Packages, Thai language learning

บทนำ

ปัจจุบันความเจริญทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเข้าสู่ยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ การคิดวิเคราะห์ข่าวสารที่ได้รับอย่างมีเหตุมีผลเป็นผลดีทั้งต่อตนเองและบุคคลในสังคม โดยเฉพาะเด็กนักเรียนซึ่งได้รับข้อมูลข่าวสารและการสื่อสารที่ทันสมัยอยู่เป็นประจำ จากการจัดการเรียนการสอนนักเรียนทำข้อสอบประเภทการนำความรู้ไปใช้และกระบวนการคิดแก้ปัญหาได้น้อย เขียนอธิบายไม่เป็น นักเรียนขาดทักษะในการวางแผนการทำงานและไม่มีความอดทนที่จะคิดแก้ปัญหา ซึ่งปัญหาด้านทักษะกระบวนการคิดนั้นมีความสำคัญต่อผู้เรียน ทั้งเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญต่อการเรียนรู้ และการดำรงชีวิตประจำวันซึ่งเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องยกระดับการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (กระทรวงศึกษาธิการ. 2542)ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาไว้ในมาตรา 7 ว่า ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังให้เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง มาตรา 24 กำหนดให้สถานศึกษาฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการและการเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ปัญหานั้น ทำให้การจัดการศึกษาจำเป็นต้องเปลี่ยนรูปแบบและบทบาทของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักการดังกล่าว

การพัฒนากระบวนการคิดจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อผู้เรียน นักภาษาศาสตร์แฟรงก์ สมิท (Frank Smith. 1992. อ้างถึงใน สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548 : 7) กล่าวว่ามนุษย์มีความสามารถในการคิดสิ่งต่างๆ การคิดเกิดขึ้นและดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แม้ว่าคุณจะตระหนักในกระบวนการคิดของตนหรือไม่ก็ตาม ความสามารถในการคิดของมนุษย์จะแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล โดยทั่วไปบุคคลมักคิดเกี่ยวกับโลกรอบตัว ซึ่งรวมถึงการพยายามทำความเข้าใจ และตีความของสิ่งแวดล้อมรอบตัว สิ่งที่เราต้องการให้เป็นและสิ่งที่เราไม่ต้องการให้เกิดขึ้น ความคาดหวังของมนุษย์ต่อโลกรอบตัวจึงมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งนี้เป็นผลมาจากประสบการณ์หรือการสร้าง (Construction) ข้อมูลความรู้ สิ่งที่เราไม่รู้ในปัจจุบันจะไม่ใช่สิ่งที่เข้าใจได้ ถ้าขาดการเชื่อมโยงกับสิ่งที่เรารู้อยู่ในอดีต และปัจจุบันจะปราศจากความหมายถ้าเราไม่เชื่อมโยงกับอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับสมเจตน์ ไทวิทยากรณ์ (2530 : 95) กล่าวถึงความสำคัญของกระบวนการคิด การคิดอย่างมีทิศทางและจุดมุ่งหมายเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้และ

การแก้ปัญหาของบุคคล ทั้งนี้เพราะในการเรียนรู้และการแก้ปัญหานั้นบุคคลจะต้องใช้การคิดวิเคราะห์วิจารณ์ ทำความเข้าใจเกี่ยวกับข้อความจริงหรือปัญหานั้น ๆ ในลักษณะต่าง ๆ ที่ศนา แชมมณี. (2534 : 19) กล่าวว่า ปัจจุบันการคิดและการสอนคิดเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่งในการจัดการศึกษา เพราะสังคมไทยเข้าสู่ยุคข้อมูลข่าวสาร ซึ่งมีข้อมูลข่าวสารมากมายหลายรูปแบบและ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาทั้งจำเป็น ไม่จำเป็นและมีความซับซ้อน การดำรงชีวิตประจำวันจึงจำเป็นต้องใช้ปัญญา ใช้ความคิดในการวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ให้สามารถรับข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการพัฒนาความสามารถในการคิดจะช่วยให้นักเรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องราวและเหตุการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้องและเป็นเครื่องมือสำหรับการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องด้วยตนเอง ความคิดเกิดขึ้นได้ 3 ทาง คือ การฟัง การอ่าน การคิดขึ้นมาเอง และฟังความคิดเห็นของผู้อื่น พินิจพิจารณาสรุปเป็นข้อเท็จจริงแล้วนำความคิดเห็นนั้นมาใช้ประโยชน์ ครูจะต้องสร้างภูมิให้กับตนเองคือภูมิรู้ รู้จักตนเอง รู้สิ่งที่จะสอนเด็ก รู้เด็กที่จะต้องสอน รู้วิธีสอน (สังคม ภูมิพันธ์. 2533 : 167) การคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณและคิดหาเหตุผล เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาทางเลือกที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาและสรุปความคิดเห็น พิจารณาข้อเท็จจริงอย่างถี่ถ้วนในการตัดสินใจ

จากความสำคัญดังกล่าว การพัฒนาการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนจึงต้องมีการดำเนินการอย่างเร่งด่วน จากผลการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับเขตพื้นที่การศึกษา (LAS : Local Assessment System) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ปีการศึกษา 2551 โดยภาพรวมได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 38.53 เมื่อเปรียบเทียบกับปีการศึกษา 2549 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 43.84 และปีการศึกษา 2550 ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 40.17 พบว่าปีการศึกษา 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยร้อยละต่ำกว่าปีการศึกษา 2549 และ 2550 เมื่อพิจารณาร้อยละตามระดับคุณภาพผู้เรียนผ่านการประเมินระดับพอใช้ จะเห็นว่าผู้เรียนส่วนมากไม่ผ่านการประเมิน ซึ่งแสดงว่า การจัดการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคุณภาพค่อนข้างต่ำ (เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 2551 : 192) และจากการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักรับรองมาตรฐานการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โรงเรียนบ้านแพนพวย (สังขคุรุราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 มาตรฐานด้านผู้เรียนพบว่า นักเรียนมีความสามารถในด้านความคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับ 2 คือ พอใช้ (รายงานการประเมินคุณภาพโรงเรียนบ้านแพนพวย (สังขคุรุราษฎร์บำรุง. 2552 : 14) จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้พบว่า นักเรียนปฏิบัติกิจกรรมเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ จากภาระงานนักเรียนใช้กระบวนการในการจัดการและการแก้ปัญหาต่าง ๆ ได้ในระดับคุณภาพต่ำ นักเรียนไม่ชอบคิด คิดไม่กว้าง คิดไม่ลึกซึ่งใช้ภาษาไทยในการแสดงความคิดเห็นไม่สละสลวย ส่งผลให้นักเรียนที่เรียนวิชาภาษาไทยส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำอยู่ในเกณฑ์ที่ควรปรับปรุง

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนให้มีคุณลักษณะเป็นผู้คิดเป็น แก้ปัญหาเป็น ส่งเสริมความฉลาดทางปัญญา สามารถวินิจฉัยข้อเท็จจริง จากประสบการณ์ที่ได้พบ สามารถประเมินและตัดสินใจเรื่องต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคิดสร้างสรรค์สมเหตุสมผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยการพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนทั้งหมดที่ทดสอบย่อยในชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เฉลี่ยร้อยละ 81.45 ซึ่งมีผลสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังจากการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ คิดเป็นร้อยละ 80.26 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 75 ที่ตั้งไว้ และคะแนนความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์สูงกว่าคะแนนก่อนการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (สุรัส จรัสแผ้ว 2551 : 102) และจากการศึกษาการพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ รายวิชาภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพณิชยการวิทย์วิทยาการ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุด

กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการคิดวิเคราะห์ที่สูงกว่านักเรียนที่เรียนด้วยวิธีการสอนปกติ (อัมพร วงวาศ 2552 : บทคัดย่อ) ดังนั้น ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ทำให้นักเรียนสามารถฝึกปฏิบัติด้วยตนเองในสถานการณ์ต่างๆ มีการวัดและประเมินผลการวิเคราะห์ตามสภาพจริง ทำให้เกิดองค์ความรู้จากการร่วมคิดวิเคราะห์ในกลุ่ม เป็นการระดมความคิดและนำแนวคิดที่ถูกต้อง สมเหตุสมผลไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม พัฒนาการเรียนรู้ให้บรรลุผลตามผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
3. เพื่อหาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สมมุติฐานของการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80 / 80
2. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ สาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่ามากกว่าร้อยละ 50
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแพงพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

2.2.1 ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์

2.2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.3 ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์

2.2.4 ความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์

3. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยมีรายละเอียดการดำเนินการดังนี้ ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแพนพวย (สังขุรฐราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยมี 3 ชนิด ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 6 ชุด
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึก การคิดวิเคราะห์ จำนวน 30 ข้อ เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก
3. แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับความพึงพอใจเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ การสร้างชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์

1.2 ศึกษาหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2545) เกี่ยวกับความสำคัญ หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วิสัยทัศน์การเรียนรู้ คุณภาพผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้น สาระและมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 สาระ

1.3 ศึกษาเอกสารหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เกี่ยวกับโครงสร้าง สาระการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

1.4 ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหา เกี่ยวกับทักษะการคิดวิเคราะห์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544

1.5 กำหนดขอบข่ายของเนื้อหา เนื้อหาที่จะใช้พัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย ทั้งสาระการอ่าน การเขียน การฟังการดูและการพูด มาสร้างชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้งหมด 6 ชุดกิจกรรม ในแต่ละชุดฝึกกิจกรรมประกอบด้วย แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือการใช้ชุดฝึกการคิดวิเคราะห์ แบบฝึก และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการคิดวิเคราะห์ จำนวน 12 ชั่วโมง

1.6 นำชุดกิจกรรมที่สร้างเสร็จแล้ว เสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบเสนอแนะในด้านจุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม การวัดและประเมินผลในแต่ละกิจกรรม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์แนะนำ

1.7 นำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ที่ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง (Construct Validity) และความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำข้อมูลของคำตอบชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์มาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC (Index of Item Objective Congruence) รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ มีดังนี้

1.7.1 นางวันดี วิภาตนาวิน ครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

1.7.2 นางแสงอรุณ สุขเกษม ครูชำนาญการพิเศษ สาขาภาษาไทย โรงเรียนนางรอง อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนภาษาไทย

1.7.3 นายสมพุด เกตขจร ครูชำนาญการ โรงเรียนนางรองพิทยาคม อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลประเมินผลและตรวจเครื่องมือ

1.8 นำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้เชี่ยวชาญที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้ง 6 ชุด มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 84.80/85.33 แล้วนำเสนอต่อคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

1.9 นำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังจากผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจนสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงพวย (ที่ฝึกการคิดวิเคราะห์มาแล้วในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2) ตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1.9.1 การหาประสิทธิภาพเป็นรายบุคคล (1:1) ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 3 คน คือ นักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คนและอ่อน 1 คน นำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.9.2 การหาประสิทธิภาพเป็นกลุ่ม (1:10) ขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ที่แก้ไขข้อบกพร่องจาก ข้อ 1.9.1 แล้วไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 10 คนคือ นักเรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 4 คนและอ่อน 3 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องอีกครั้งหนึ่ง

1.9.3 การทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพภาคสนาม ขั้นตอนนี้เป็นการดำเนินการเหมือนการสอนในสถานการณ์จริง โดยผู้วิจัยนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ที่แก้ไขข้อบกพร่องจากข้อ 1.9.1 และข้อ 1.9.2 แล้วไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพงพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ตามเกณฑ์ 80/80

1.10 นำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านการทดลองและมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 แล้วไปใช้จริงกับกลุ่มประชากร คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านแพงพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 25 คน

2. การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรม ฝึกการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาสาระการเรียนรู้ภาษาไทยและผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหาและผลการเรียนรู้ที่คาดหวังจากนั้นจึงนำมาเขียนข้อสอบตามจุดประสงค์ ที่กำหนดให้ เป็นข้อสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 50 ข้อ

2.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของแบบทดสอบแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ตามข้อเสนอแนะของกรรมการ

2.3 นำแบบทดสอบเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC และให้ข้อเสนอแนะ

2.4 ผู้วิจัยนำแบบทดสอบที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะมาปรับปรุงข้อบกพร่อง และนำไปทดลองกับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากร คือชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอ นางรอง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 จังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพแบบทดสอบ

2.4.1 วิเคราะห์ข้อสอบหาค่าความยากและค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ แล้วเลือกข้อสอบที่มีความยาก (p) ระหว่าง .20 - .80 และ ค่าอำนาจจำแนก (B) ระหว่าง .20 ขึ้นไป คัดเลือกไว้ จำนวน 30 ข้อ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 90) จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าข้อสอบคัดเลือกไว้ 30 ข้อ ซึ่งมีค่าความยากรายข้อ (p) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.47 และมีค่าอำนาจจำแนก รายข้อ (B) ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80

2.4.2 นำแบบทดสอบไปหาความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรของโลเวทท์ (Lovett) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 96) จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่น (Reliability) 0.88

2.5 พิมพ์แบบทดสอบเป็นข้อสอบฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

3. การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษานิยาม ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 สร้างแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียน เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ

3.3 นำแบบประเมินที่สร้างขึ้นเสนอคณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข แล้วนำแบบประเมินมาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องตามที่คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์เสนอแนะ จากนั้นนำแบบประเมินเสนอผู้เชี่ยวชาญชุดเดิม เพื่อหาความเหมาะสมของข้อคำถามแบบประเมินความพึงพอใจ

3.4 นำแบบประเมินที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่เคยเรียนเกี่ยวกับการคิดวิเคราะห์มาแล้ว จำนวน 30 คน

3.5 พิมพ์แบบประเมินความพึงพอใจฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้จริงกับกลุ่มประชากรคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 25 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินการทดลองมีขั้นตอน ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ผู้วิจัยได้ทดลองใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย กับนักเรียนโรงเรียนบ้านแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน โดยผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการสอนด้วยตนเอง ในปีการศึกษา 2553 ภาคเรียนที่ 2 จำนวน 12 ชั่วโมง ทั้งนี้ไม่รวมเวลาที่ใช้ในการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2.1 ทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์

2.2 ดำเนินการฝึกชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 โรงเรียนบ้านแพนพวย (สังฆคุรุราษฎร์บำรุง) อำเภอ นางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ดังนี้

2.2.1 ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน ตรวจแบบทดสอบและบันทึกคะแนนไว้

2.2.2 ดำเนินการทดลองตามขั้นตอนการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.2.3 เมื่อสิ้นสุดการฝึกด้วยชุดกิจกรรมฝึกทักษะการคิดวิเคราะห์ทั้ง 6 ชุด ผู้วิจัยทำการทดสอบหลังเรียน (Post-test) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน

2.2.4 นักเรียนตอบแบบประเมินความพึงพอใจที่สร้างขึ้น เพื่อสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ตามเกณฑ์ 80/80
2. หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคะแนนจากการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการทดสอบค่า t (t-test Dependent Samples) โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. หาค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
4. วิเคราะห์และแปลความหมายค่าเฉลี่ย (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) แบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

สรุปผลการวิจัย

1. ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ (E_1/E_2) เท่ากับ 84.80/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีคะแนนเพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6393 หรือร้อยละ 63.93
4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ผลการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. การหาประสิทธิภาพของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่ามีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) 84.80/85.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ คือ 80/80 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เนื่องมาจาก ผู้วิจัยได้สร้างชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยยึดสาระการเรียนรู้พื้นฐานภาษาไทย หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งเน้นเนื้อหาสาระที่อยู่ใกล้ตัวและสอดคล้องกับบริบทของนักเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายตามแนวคิดทฤษฎีที่ผู้วิจัยได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการจัดลำดับขั้นตอนต่างๆ ของชุดกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงอรุณ สุขเกษม (2549 : 81) ได้ศึกษาผลของแบบฝึกสื่อประสมเพื่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่ามีประสิทธิภาพของกระบวนการเท่ากับ 89.68 และมีประสิทธิภาพของผลลัพธ์เท่ากับ 84.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุรัส จรัสแก้ว (2550 : 103) ศึกษาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.45/80.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 75/75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เนื่องมาจาก ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ได้ฝึกให้ผู้เรียนพัฒนาการคิดอย่างเป็นระบบในกระบวนการเรียนการสอน โดยผู้เรียนได้เผชิญสถานการณ์ ซึ่งเป็นการท้าทายให้เกิดความรู้ ใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์จากสถานการณ์ที่พบ ตั้งประเด็นคำถามและร่วมกันกำหนดเกณฑ์ในการคิดวิเคราะห์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยพร เรืองศรี (2545 : บทคัดย่อ) พบว่า การคิดอภิปรายแต่ละด้านมีสหพันธ์พหุคูณกับการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณโดยรวมทุกด้านและตามด้านต่างๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลาวัลย์ เจริญพงศ์ (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์ การคิดวิพากษ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ตัวแปรด้านการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์และการคิดวิพากษ์ เป็นตัวพยากรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถในการคิดสร้างสรรค์ทุกด้านของนักเรียน มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลของชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 หลังการฝึกโดยใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้ง 6 ชุด นักเรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้นเท่ากับ 0.6393 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 63.93 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ ร้อยละ 50 ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระการเรียนรู้จากหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 รวมทั้งศึกษาเอกสารศึกษาขั้นตอนการสร้างจนเข้าใจแล้วจึงนำมาสร้างชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งมีส่วนประกอบครบถ้วน ได้กำหนดเป็นขั้นเป็นตอนทำให้นักเรียนที่เรียนด้วยชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์มีความก้าวหน้าทางการเรียนรู้เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประยูร บุญใช้ (2544 : บทคัดย่อ) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านสื่อกลางได้คะแนนความสามารถในการคิดแก้ปัญหาสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือสูงกว่าร้อยละ 60

4. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.95 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.06 ซึ่งมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นเป็นตอน มีสื่อประกอบ เกม และการทำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์บ่อยๆ ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในเรื่องนั้น ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและมีความพึงพอใจมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงอรุณ สุขเกษม (2549 : 81) ได้ศึกษาผลของแบบฝึกสื่อประสมเพื่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์ ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกสื่อประสมเพื่อการคิดวิเคราะห์อยู่ในระดับมากที่สุดและยัง

สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัมพร วงวาศ (2549: 77) ได้ศึกษาผลการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้หนังสือพิมพ์รายวัน มีระดับความพึงพอใจในระดับมากที่สุด

สรุปได้ว่า ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นนวัตกรรมที่สามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ ทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 การนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้ ควรใช้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ เช่น การถ่ายโยงการเรียนรู้และกฎแห่งการฝึกหัด และจิตวิทยาสังคม เช่น แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กฎแห่งผลและความแตกต่างระหว่างบุคคล ควบคู่ไปกับการจัดการเรียนรู้ด้วยทุกครั้ง เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข

1.2 การนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์จากบทร้อยกรองและชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์จากนิทาน ซึ่งเป็นบทร้อยกรองไปใช้นั้น ครูผู้สอนควรฝึกให้นักเรียนถอดคำประพันธ์ให้คล่องก่อน แล้วจึงฝึกการคิดวิเคราะห์ต่อไป

1.3 การนำชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ไปใช้ ครูผู้สอนควรมีการยืดหยุ่นเวลาได้ ตามศักยภาพและบริบทของนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการสร้างชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ ในระดับชั้นอื่นๆ เพื่อนำมาใช้จัดการเรียนการสอนได้อย่างหลากหลาย

2.2 ควรมีการสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ในหัวข้ออื่นๆ ที่ครอบคลุมและชัดเจน และศึกษาปัญหาหลังการใช้ชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ทั้งหมดทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อนำมาปรับปรุงชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.(2542 ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542**. กรุงเทพฯ ฯ :โรงพิมพ์พรทิพ
กราฟฟิค.

ทิศนา แคมมณี.(2534). **การพัฒนากระบวนการคิด**. กรุงเทพฯ ฯ : ม.ป.ท.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ฯ : สุวีริยาสาส์น.

ประยูร บุญใช้. (2544). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดประสบการณ์เรียนรู้ผ่านสื่อกลางเพื่อเสริมสร้างความสามารถในการคิดแก้ปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาของนักศึกษาในสถาบันราชภัฏ**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,

วิลาวัลย์ เจริญพงษ์. (2547) **ความสัมพันธ์ระหว่างการคิดวิเคราะห์ การคิดสร้างสรรค์การคิดวิพากษ์กับความสามารถในการอ่านจับใจความของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3**. วิทยานิพนธ์. กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

สังคม ภูมิพันธ์. (2533). **ความคิดวิจารณ์ญาณ**. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม

- สมเจตน์ ไวยากรณ์. (2530). รูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาความสามารถด้านการใช้เหตุผล. ปริญญาโท กศ.ม. (วัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- สุรัส จรัสแผ้ว. (2551). การพัฒนาชุดกิจกรรมฝึกการคิดวิเคราะห์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิทยานิพนธ์. กศ.ม. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- แสงอรุณ สุขเกษม. (2549) การพัฒนาแบบฝึกสื่อประสมเพื่อการคิดวิเคราะห์ของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนนางรอง จังหวัดบุรีรัมย์. วิทยานิพนธ์. ค.ม. บุรีรัมย์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). รูปแบบการจัดการเรียนรู้ในการอ่าน คิดวิเคราะห์เขียนและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองที่เห็นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3. (2551). รายงานการประเมินคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2551. เอกสารสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ที่ 12/2552
- อัมพร วงวาศ. (2549). การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้สาระจากหนังสือพิมพ์รายวัน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 พยัคฆภูมิวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2. วิทยานิพนธ์. ค.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย ราชภัฏมหาสารคาม
- อวยพร เรืองศรี. (2545) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการคิดอกิมานกับการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปริญญาโท กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร